

ZPRÁVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Březen 2002

Ročník XII

Číslo 3

ČASOPIS SE TISKNE NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

OBSAH

Komentář

Cesta do Evropy musí být lemována
transparentností a slušností.....1

Aktuality

Saský ministr životního prostředí v ČR2
Spolupráce v ochraně přírody mezi Českou
republikou a svobodným státem Sasko3
Staré zátěže v neratovické SPOLANĚ4
Aktualizace programů SFŽP pro využívání
obnovitelných zdrojů energie4
Zhodnocení prvních dnů účinnosti zákona
o odpadech č. 185/2001 Sb.5
Radiohygienické dny9

Dokumenty

NATURA 2000: Stav a příprava soustavy
v roce 200110

Informujeme

Mezinárodní aktivity MŽP ČR
v roce 200213
Využívání biologických zdrojů a Úmluva
o biologické rozmanitosti15
K problematice environmentálně šetrných
veřejných zakázek.....16
Rio+10 v zemích Visegrádu18
Ekodomy - studovna do kapsy19
Murphyho ekologické zákony20

Vážení čtenáři,
omlouváme se, že z technických
důvodů má toto číslo Zpravodaje menší
rozsah. Vše vynahradíme v příštím
čísle.

Redakce

V jednání české a saské delegace zabrala nejvíce času plánovaná výstavba vodních děl na Labi
Foto J. Plamínková

Cesta do Evropy musí být lemována transparentností a slušností

Naše spolupráce se Saskem je úspěšná a je před námi celá řada nových úkolů. Chtěl bych zmínit bilaterální park Česko-saské Švýcarsko s velmi úspěšnou spoluprací nejen na úrovni expertů, ale i starostů ze Saska a České republiky. Ve věci vodních děl Prostřední Žleb a Malé Březno na dolním Labi jsme v mnoha ohledech našli se saskou stranou naprostou shodu, saský ministr Steffen Flath má stejný náhled jako ministerstvo životního prostředí ČR. Chci zdůraznit, že naše cesta do Evropy musí být lemována transparentností a slušností vůči našim zahraničním partnerům. Proto na expertní úrovni ještě proběhne ve věci vodních děl jednání mezi českým a saským ministerstvem v rámci tzv. přeshraniční EIA, čili procesu posouzení vlivu vodních děl na životní prostředí, neboť tato díla bezpochyby mohou ovlivnit kvalitu životního a přírodního prostředí na saské straně.

Upřímně jsem přivítal návrh pana ministra Flatha oslovit Evropskou komisi se žádostí o pomoc a podporu při dalším rozvoji kombinované železniční dopravy RO-LA. Stávající terminály v Lovosicích a Drážďanech jsou užitečnou věcí – již loni jsem byl zván na oslavu 500 000. kamionu, který byl převezen po železnici. Proč by tedy neměly být terminály přímo v Praze a Berlíně? Tím by se tato kombinovaná doprava stala ještě atraktivnější pro autodopravce.

Pro mne bylo velmi zajímavé, že na německé straně je tendence k demontáži těch technických děl, která již na tamních

Ministři Kužvart a Flath (zcela vpravo) při jednání.
Foto J. Plamínková

řekách existují. Na české straně bychom tedy šli úplně opačnou cestou. A jak řekl premiér Zeman na zasedání vlády v Ústí nad Labem, k prokázání ekonomických aspektů výhodnosti stavby těchto vodních děl je nutno vzít tužku a papír a zkusit to spočítat.

Chci zdůraznit, že pro české ministerstvo životního prostředí zatím nebyl prokázán základní moment, tedy společenská potřebnost a efektivnost výstavby těchto vodních děl.

Pro naše vztahy se Saskem je ale velmi důležité být transparentní i v jiných oblastech. Shodli jsme se na tom, že poskytneme našim saským partnerům veškerou dokumentaci, která se týká problematiky dioxinů ve Spolaně Neratovice. Chci ale zdůraznit, že veškeré rizikové látky jsou uloženy v zabezpečených sudech a kontejnerech. Naší snahou je zlikvidovat tzv. „dioxinové baráky“ – první byl již nákladem 100 mil. Kč sanován a v sanačních pracích budeme pokračovat.

Zabývali jsme se i problematikou zápachu, která je veřejností vnímána velmi citlivě. Připravený zákon o ochraně ovzduší tuto problematiku v plné míře zahrnuje.

**RNDr. Miloš Kužvart,
ministr životního prostředí**

(po jednání se saským ministrem Flatthem)

Saský ministr životního prostředí v ČR

V pondělí 21. ledna 2002 navštívil Českou republiku na pozvání ministra životního prostředí Miloše Kužvarta saský státní ministr životního prostředí a zemědělství Steffen Flath. Jedním z klíčových témat bilaterálního jednání byla výstavba vodních stupňů na Labi v lokalitách Malé Březno a Prostřední Žleb (3/4 jednacího času). Dále se jednalo i o spolupráci v ochraně přírody a v ochraně ovzduší.

Plavební stupně v Malém Březně a Prostředním Žlebu mají být podle záměrů českého ministerstva dopravy vybudovány za více než 6 mld. korun do roku 2007. Ministerstvo životního prostředí ČR zveřejní své závěrečné stanovisko k plánované výstavbě letos na jaře.

Představitelé Saského státního ministerstva životního prostředí a zemědělství si chtějí doplnit informace o hodnocení dopadů záměru na německý úsek Labe (vliv na jakost vody, vodní organismy v souvislosti s přerušením kontinuity toku, a další). Také Spolkové ministerstvo životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti by přivítalo – s ohledem na mezinárodní dohody a evropské záměry (Espoo-konvence, NATURA 2000 a další) – rozšíření hodnocení vlivů na životní prostředí, úplný přírodovědný průzkum (včetně dlouhodobějšího sledování migrace ryb) a podrobnou specifikaci vlivů záměru překračující hranice státu.

Ministr Flath po jednání uvedl, že saská strana dává přednost **investicím do železničního spojení** před budováním obou vodních stupňů. „Myslím, že finanční náklady plánované na výstavbu těchto děl naprosto nejsou úměrné negativním vlivům, které by tato díla přinesla živočišným a rostlinným druhům, sídlícím v nivách přírodního toku Labe“, řekl. „Chápeme samozřejmě, jak je důležité spojení pro rozvoj země. Dohodli jsme se proto, že se na saské straně budu zasazovat o rozvoj železniční sítě v rámci rozšiřování Evropské

unie. Dále jsem ministru Kužvartovi slíbil, že se budu na saské straně velice zasazovat o další rozvoj **kombinované dopravy RO-LA**. Vyvinu rovněž úsilí u Evropské unie v Bruselu při získávání finančních prostředků ze zdrojů Evropské unie na modernizaci lodí. Myslím, že by bylo vhodné, aby se prostředky EU vynaložily na to, aby **lodě byly přizpůsobeny řečišti a nikoli řečiště lodím**“.

Saská strana má obavu, že ustálení vodní hladiny po plánované výstavbě vodních stupňů v Malém Březně a Prostředním Žlebu povede k zániku mnoha druhů fauny a flóry, které jsou svým způsobem života na kolísání hladiny vázané. „Doprava po vodě přináší pro životní prostředí řadu výhod“, řekl ministr Flath. „Pokud ovšem má být cenou co nejkonstantnější vodní hladina, pak je to cena příliš vysoká. I u nás se ozývaly požadavky na stavbu podobných děl. Ale podél Labe je celá řada hodnotných přírodních lokalit v říčních nivách. Proto by bylo lepší podporovat železniční síť, která teď stejně není ve stavu optimálním pro rozšíření“.

„Máme společný zájem na co nejefektivnější dopravě s minimálními investičními náklady a s minimálními vlivy na životní prostředí“, poznamenal ministr Kužvart.

Dále oba ministři jednali o **problematice dioxinů** v objektech neratovické Spolany. Sasové se na

základě informací ekologické organizace Greenpeace obávají, že při velké povodni Labe donese vysoce jedovaté dioxiny až k nim. Ministr Kužvart ale ubezpečil, že dioxiny jsou zabezpečeny v kontejnerech a v případě záplav je česká strana schopna zabránit riziku jejich uvolnění. Oba objekty v areálu Spolany, které jsou zamořeny dioxiny, může ohrozit až stoletá voda (podle Greenpeace voda padesáti-

letá). „Česká strana podnikne vše, aby se riziko kontaminace vod snížilo“, ujistil ministr Kužvart, který zároveň předal svému saskému protějšku veškeré potřebné informace. Saské ministerstvo životního prostředí a zemědělství dostane i rizikovou analýzu, která už je zpracovaná.

Pla

Spolupráce v ochraně přírody mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko

Ochrana přírody

Spolupráce v ochraně přírody v příhraničním území České republiky a Spolkové republiky Německo probíhá již od roku 1994 na úrovni Ministerstva životního prostředí ČR a Spolkového ministerstva životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti. Na Druhém řádném zasedání společné česko-německé komise pro životní prostředí v září 1999 v Drážďanech bylo rozhodnuto o zřízení pracovní skupiny „Ochrana přírody“. Zasedání této pracovní skupiny se konají každoročně střídavě v SRN a v ČR. Nejbližší jednání pracovní skupiny se uskuteční v 1. polovině roku 2002 v ČR.

Spolupráce v ochraně přírody mezi ČR a Svobodným státem Sasko probíhá velmi intenzivně na základě dohody o spolupráci v ochraně přírody uzavřené mezi ministry životního prostředí Sasko a ČR v roce 1991. Na základě této dohody se pravidelně dvakrát za rok schází česko-saská Koordinační skupina k řešení konkrétních problémů na 17 lokalitách přeshraničních chráněných území.

Konkrétní výsledky česko-saské spolupráce:

- Zřízení přírodních parků Zlatý kopec, Jelení vrch (okr. Karlovy Vary), Přebuz, Leopoldovy Hamry (okr. Sokolov), Kamenné vrchy a Halštrov (okr. Cheb) a přírodního parku Východní Krušné hory (okr. Ústí n. L. a Teplice).

Romantické údolí dolního Labe

- Výměna zkušeností v naplňování mezinárodních úmluv v ochraně přírody (Bern, Bonn, Úmluvy o ochraně biodiverzity).
- Konzultace saské strany k problematice naplňování evropské legislativy.
- V květnu 2001 se v Bad Schandau a v Liberci uskutečnila pracovní jednání věnovaná vytváření soustavy NATURA 2000, zaměřená na předávání saských zkušeností s vytvářením soustavy NATURA 2000 v SRN.
- Jednou za rok organizují oba resorty životního prostředí setkání ředitelů odborů ochrany přírody, věnované kontrole plnění dohody o spolupráci v ochraně přírody. Jednání se konají střídavě v České republice a v Sasku. Poslední setkání ředitelů se konalo dne 8. března 2001 v Drážďanech.
- Velmi dobrá spolupráce probíhá v rámci samostatné dohody o spolupráci mezi Správou CHKO Labské pískovce v Děčíně a Správou NP Sächsische Schweiz. Uskutečňuje se formou pravidelných setkání pracovníků obou správ, organizováním setkání se starosty obcí, pomocí při budování turistických a naučných stezek, ale i zapůjčováním mechanizačních prostředků, dále vydáváním společných dvojazyčných publikací, plakátů, informačních brožurek, map, letáků apod.
- Nově se pak rozvíjí i spolupráce mezi Správou Národního parku Sächsische Schweiz a Správou Národního parku České Švýcarsko.

Ovzduší

Spolupráce v oblasti ochrany ovzduší mezi Českou republikou a Saskem i Bavorskem probíhá v rámci pracovní skupiny „Přeshraniční ochrana ovzduší“. Tato pracovní skupina na konci roku 2001 připravila zprávu o stavu ovzduší v příhraniční oblasti nazvanou „Akční program Krušné hory/Smrčiny“ a spolupráce je na velmi dobré úrovni.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Staré zátěže v neratovické SPOLANĚ

V areálu chemické továrny SPOLANA, a.s., Neratovice jsou evidovány ekologické škody vzniklé v průběhu předchozí činnosti podniku, tedy tzv. „staré zátěže“, jejichž komplexní řešení je součástí privatizačního projektu. Sanační práce probíhají po etapách již několik let. Jako první byla ukončena sanace skládky toxických odpadů na pravém břehu Labe a sanace objektu označeného DON A 114 A, B (kontaminace dioxiny); práce probíhaly v letech 1995 až 1998.

Další zátěží jsou objekty DON A 1030 (starší dvou-podlažní objekt) a A 1420 (modernější pětipodlažní budova). U budovy A 1420 jsou v současnosti skladovány kontejnery se sudy se speciální polyethylenovou vložkou, kde jsou umístěny veškeré nebezpečné odpady z bývalé výroby.

V roce 2000 byla provedena analýza rizika s variantními způsoby řešení této zátěže. Výsledkem je **12 variant řešení** s odhadovanými náklady v rozpětí **190 mil. – 2 800 mil. Kč**. Po posouzení těchto variant doporučilo MŽP Spolaně urychleně zpracovat tzv. studii proveditelnosti s výstupem návrhu metody sanace. Fond národního majetku ve spolupráci s MŽP zařadil vypracování této studie do grantového programu. Práce probíhaly na podzim roku 2001 a v současnosti je draft závěrečné zprávy předán k oponentnímu řízení.

Z hlediska **problematiky povodní** je třeba uvést, že **analýza rizika**, která vychází z původních modelů záplav, podle kterých má SPOLANA zpracován soubor protipovodňových opatření, uvádí kótu 100leté vody na úrovni 164 m n. m. Úroveň terénu v okolí budovy A 1030 je 163,1 m n. m., přičemž dle infor-

mací SPOLANY hlavní výroba probíhala v prvním patře. Úroveň terénu v okolí větší a více kontaminované budovy A 1420 je 163,9 – 164,3 m n. m.

Podle informací SPOLANY zkušenosti s nedávnými záplavami (20letá voda) ukázaly, že voda nedosáhla kót předpokládaných původními modely. Proto je v současné době zadán **výpočet nového modelu záplav**. Jeho výsledek by měl být znám v únoru 2002. Podle dosavadních předběžných údajů by měl být objekt A 1420 zcela jistě mimo záplavy 100letou vodou a objekt A 1030 může být zaplaven do výše několik desítek cm s minimální rychlostí proudění.

Česká inspekce životního prostředí na základě svých kompetencí provedla kontrolu stavu výše zmiňovaných objektů ve SPOLANĚ Neratovice a zaměřila se na způsob uložení a zabezpečení zbytků chemikálií v těchto objektech uskladněných.

Objekt patří do skupiny B ve smyslu zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií. Do 31. ledna 2002 byla Okresnímu úřadu Mělník předložena k posouzení a následnému schválení bezpečnostní zpráva, havarijní plán a podklady pro vnější havarijní plán. Formou interních směrnic podniku SPOLANA, a.s., je zpracována dokumentace pro řešení mimořádných situací. Situace je pravidelně monitorována. Sleduje se stav ovzduší i podzemních vod. Další kontrolu obsahové stránky předepsaných technických opatření, bezpečnostních zpráv a ostatní zákonem předepsané dokumentace plánuje ČiŽP na počátek června letošního roku.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Aktualizace programů SFŽP pro využívání obnovitelných zdrojů energie

Státní fond životního prostředí ČR oznamuje, že byly podepsány **Přílohy II** Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze SFŽP na opatření v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie platné pro rok 2002. Materiál upřesňuje **podmínky získání finančních prostředků ze SFŽP na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie** (sluneční, větrné a vodní energie, biomasy aj.) **platné pro rok 2002** v rámci deseti investičních a dvou neinvestičních programů pro žadatele – obce a města, kraje, sdružení obcí, obecně prospěšné organizace, nadace, občanská sdružení, podnikatelské subjekty, bytová družstva a fyzické osoby.

Žádosti o finanční podporu akcí a projektů sloužících k ochraně životního prostředí ve všech jeho složkách přijímá SFŽP celoročně nejen v Praze, ale také ve všech krajských městech.

Podrobnější informace o jednotlivých programech a kontakty na všechna pracoviště SFŽP lze nalézt také na internetové adrese: www.sfzp.cz.

Za poslední tři roky SFŽP přijal celkem 1549 úplných žádostí na finanční podporu akcí a projektů s využitím obnovitelných zdrojů energie (rok 1999 – 60 žádostí, rok 2000 – 249 žádostí, rok 2001 – 1 236 žádostí) o celkových rozpočtovaných nákladech 1 920,3 mil. Kč.

Rezervovaná finanční podpora ze SFŽP na tyto akce dosahuje výše 1 059,1 mil. Kč.

(z tiskových informací SFŽP)

Zhodnocení prvních dnů účinnosti zákona o odpadech č. 185/2001 Sb.

Právní úprava nakládání s odpady v našem státě vznikla v podstatě po roce 1989. Prvním právním předpisem byl zákon č. 238/1991 Sb., o odpadech. Svůj účel – zavést základní principy nakládání s odpady do praxe – splnil, ale z dnešního pohledu měl značné nedostatky a byl proto nahrazen zákonem č. 125/1997 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 352/1999 Sb. a zákona č. 37/2000 Sb.

Hlavním důvodem pro přípravu zcela nového zákona byla především nutnost s blížícím se předpokládaným vstupem naší země do Evropské unie harmonizovat právní předpisy České republiky s předpisy Evropského společenství.

Nejdůležitější změny, které v právní úpravě nakládání s odpady nový zákon přináší:

Definice a pojmy:

Plně respektuje pojmy a definice užívané ve směrnicích Evropského společenství, s využitím zkušeností s právní úpravou vyspělých států Evropské unie (SRN a Rakouska).

Stanovení pravidel pro bezpečné nakládání s odpady:

Zpřesňují a doplňují se pravidla pro nakládání s odpady, která by měla zajistit ochranu před jejich nepříznivými účinky. Precizuje se okruh osob, kterým lze předat odpad k dalšímu využití nebo odstranění tak, aby nedocházelo ke ztrátám odpadu. Nově se zavádí povinnost určit odpadového hospodáře, jehož prostřednictvím původci a oprávněné osoby, splňující podmínky stanovené zákonem, zajišťují odborné nakládání s odpady.

Evidence a ohlašování odpadů a zařízení:

Ohlašovací povinnost se rozšiřuje o podrobnější sledování vybraných druhů odpadu a na zařízení k nakládání s odpady a zařízení a látky s obsahem PCB.

Plánování nakládání s odpady:

Směrnice Evropského společenství vyžadují plánování nakládání s odpady především na národní úrovni. Zákon tento požadavek plně respektuje a stanoví diferencovaně povinnosti zpracovat plány odpadového hospodářství pro všechny stupně a články řízení (správní úřady, původci odpadů, obce).

Nakládání s vybranými odpady:

Dříve nebyla plně zohledněna řada směrnic vydávaných Evropským společenstvím postupně podle naléhavosti problémů spojených s určitou komoditou. Nový zákon je již zpracovává samostatně, i když se snahou o maximálně jednotný postup řešení. Jedná se například o tyto výrobky, odpady a zařízení: odpadní oleje, baterie a akumulátory, kaly z čištění odpadních vod, odpady z výroby oxidu titaničitého, odpady azbestu, autovraky, polychlorované bifenylly a terfenylly a zařízení, která je obsahují.

Povinnost zpětného odběru:

Povinnost zpětného odběru nebyla ve stávajícím zákoně a nařízení vlády upravena dostatečně. Proto tato povinnost byla pro minerální oleje, elektrické akumulátory, galvanické články a baterie, výbojky a žárovky, pneumatiky a chladničky používané v domácnostech upravena nově.

Dovoz, vývoz a tranzit odpadů:

Ačkoli zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech, vycházel z nařízení Rady Evropského společenství, navažujících předpisů, z nařízení Komise pro implementaci závazků Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, a dále z rozhodnutí Rady OECD o pohybu odpadů určených k operacím využití přes hranice států, obsahoval určité odchylky s ohledem na naši ekonomickou situaci. Nový zákon o odpadech problematiku dovozu, vývozu a tranzitu odpadů upravuje plně v souladu s výše uvedenými předpisy.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2002 s tím, že pro některé nové povinnosti, které jsou zákonem stanoveny, je účinnost zákona odsunuta. Například povinnost zpětného odběru pro všechny komodity kromě chladniček nabývá účinnosti 23. února 2002 a pro chladničky 1. ledna 2003 tak, aby přímo navazovala na ustanovení původního nařízení vlády z února 1999.

Protože se stále objevují **nejasnosti** kolem jednotlivých ustanovení zákona jak na úrovni měst a obcí, tak na úrovni občanů a určených osob, zpracovalo MŽP **nejčastější dotazy** formou dotazů a odpovědí:

Proč nový zákon zavádí nový, prakticky již čtvrtý systém nakládání s komunálními odpady?

Na způsobu, jak se fyzicky manipuluje s odpadem, se nic měnit nemusí, pokud se obec sama nerozhodne. Změny spočívají v hledání co nejvhodnějšího způsobu stanovení výše a formy placení od občanů.

Proč se stále mění právní úprava poplatků za komunální odpad?

Zákon z roku 1997 umožňoval, aby si každý občan nakládal se svým odpadem sám. To ale vedlo ke zneužívání – v obcích vznikaly drobné černé skládky apod. Proto novela z roku 2000 zavedla (na žádost obcí) možnost stanovit poplatky na hlavu. Ukázalo se však, že tato právní úprava je na hranici ústavnosti. Ústavním soudem sice tato novela

nebyla zrušena, ale bylo doporučeno, aby se řešení našlo v rámci zákona o místních poplatcích.

Co přináší obcím nový zákon?

Obce mohou využít řadu obecných ustanovení zákona o místních poplatcích. Jde např. o možnost využít stanovení skupinových a individuálních úlev pro občany a radikálně tak zlepšit vymahatelnost poplatku. Obce tak mohou účinně řešit problém části občanů a chatařů, kteří doposud odmítali za odpad platit a zbavovali se jej nežádoucím způsobem. Může se tak podstatně omezit problém černých skládek a spalování odpadů v kamnech apod. Přitom však zákon o odpadech umožňuje zachovat principy dosa-
vadního způsobu fyzického nakládání s odpady v obci. Úroveň třídění odpadů občany se odrazí ve výši druhé části poplatku. Čím více budou občané třídit, tím nižší tato složka může být. Hodně ovšem záleží na obci, jaké vytvoří pro třídění odpadů podmínky.

Nebudou kontejnery na sídlištích znovu přeplněné, když město odváží odpadky jen dvakrát v týdnu? Je možné si zařídit častější svoz odpadu?

Pokud město odváží odpadky jen dvakrát v týdnu a kontejnery jsou opakovaně přeplněné, je problém v systému, který město zvolilo. Otázka časových intervalů odvozu komunálního odpadu od občanů musí být obcí řešena v rámci obecně závazné vyhlášky tak, aby bylo vyhověno konkrétním místním podmínkám.

Co nový systém znamená pro mě, pro občana?

Čistotu a pořádek v obci a jejím okolí, pokud většina občanů bude respektovat nově zavedený systém. Postupné snižování výše poplatku, pokud většina občanů bude třídít odpady, čímž se sníží množství komunálního odpadu, obec bude mít příjmy z prodeje vytríděných surovin a od podnikatelských subjektů podle zákona o obalech.

Tabulka 1: Informace o sazbách z některých obcí

Město	Počet obyvatel	Velikost poplatku	Pozn.: využívá možnosti slev, jaké, pokrývá poplatek náklady na nakládání s odpady?
Praha	1 214 000	468 Kč	
Brno	390 000	493 Kč	
Ostrava	328 000	384 Kč	
Olomouc	106 000	486 Kč	
Liberec	102 000	480 Kč	
Ústí nad Labem	100 000	420 Kč	
Hradec Králové	100 000	360 Kč	Děti do 15 let a důchodci od 70 let platí 1/2
České Budějovice	97 000	444 Kč	
Pardubice	95 000	396 Kč	
Havířov	86 000	444 Kč	
Zlín	85 000	438 Kč	
Most	70 600	480 Kč	
Opava	63 000	384 Kč	
Chomutov	53 000	408 Kč	
Jihlava	51 000	420 Kč	Neplatí rodiny s 3 a více dětmi, občané od 80 let a vojáci základní služby
Prostějov	50 000	250 Kč	Nepokryje náklady. V r.2000 byly náklady za odpady 315 Kč/občana/rok.
Znojmo	39 000	346 Kč	
Kolín	32 000	336 Kč	
Šumperk	30 500	432 Kč	
Nový Jičín	29 000	264 Kč	
Hodonín	28 200	360 Kč	
Břeclav	26 200	350 Kč	
Strakonice	25 000	376 Kč	
Vyškov	23 000	360 Kč	
Kutná Hora	21 500	400 Kč	
Bruntál	17 000	450 Kč	
Šternberk	15 000	310 Kč	Poplatek pokrývá veškeré náklady na komunální odpad, neplatí jej osoby do 1 roku a nad 80 let.
Jeseník	13 000	450 Kč	Poplatek nepokryje veškeré náklady, i tak bude město dotovat 700 tis. Kč/rok.
Rýmařov	10 000	469 Kč	Neplatí osoby v zák. voj. službě a ve výkonu trestu odnětí svobody, slevu 50% mají např. osoby v rodin. domech vytápěných jen ekolog. palivy (plyn, el., dřevo...) a důsledně separující odpad , slevu 25 % mají osoby v rodin. domech důsledně separující odpad a osoby v bytových nebo rodin. domech vytápěných ekolog. palivy .
Čáslav	10 000	370 Kč	
Hradec nad Moravicí	5 800	195 Kč	
Protivín	5 000	360 Kč	Pokrývá náklady na komunální odpad, je jednotný bez slev.
Volary	4 000	326 Kč	
Volyně	3 200	330 Kč	Zcela nepokrývá náklady, je jednotný bez slev.

Proč mají za odvoz odpadu platit také kojenci a malé děti?

Místní poplatek platí podle zákona každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt bez ohledu na věk. Zákonem je však obci dána možnost, aby v obecně závazné vyhlášce o zavedení poplatku určila okruh osob, které od poplatku osvobozuje, případně stanovila možné úlevy z poplatku. Obec tak může od poplatku osvobodit určité kategorie osob, např. občany důchodového věku, děti do dosažení určité věkové hranice nebo např. každého čtvrtého či pátého člena vícečetné rodiny, osoby vykonávající základní vojenskou službu a osoby pobývající dlouhodobě mimo území ČR apod.

Produkce odpadů se liší např. u občanů a vlastníků rekreačních objektů, proč mají všichni platit stejně?

Neplatí všichni stejně. U trvale bydlících se zákon vztahuje na každou fyzickou osobu, u rekreačních objektů se platí jako za jednoho občana bez ohledu na to, kolik osob rekreační objekt užívá. Je důležité si uvědomit, že zákon neukládá jednotnou sazbu pro všechny. Obec může vlastníkům rekreačních objektů určit konkrétní nižší sazbu poplatku. Obec má také možnost osvobodit od poplatku určité kategorie občanů, např. důchodce, děti do určitého věku nebo třeba každého čtvrtého a dalšího člena vícečetné rodiny. V poplatku může obec také zohlednit např. vlastní nádobu na odpad.

Mají obce hradit náklady, které jim při nakládání s komunálním odpadem vzniknou, pouze z poplatků od občanů, nebo jim zákon dává i jiné možnosti?

I zde mají obce různé možnosti. Kromě poplatků mohou využít i další zdroje pro financování. Jde např. o příjem od podnikatelských subjektů, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru obalů a jejich využití, nebo autorizovaných společností, které za ně povinnost plní – takzvané sdružené plnění. Tyto povinnosti pro podnikatelské subjekty nově vyplývají ze zákona o obalech. Obce mohou využít i vlastních zdrojů, existují případy obcí, kde se náklady na komunální odpad hradí převážně ze svých rozpočtů.

Proč se zákon vrací k paušální platbě za TKO, když předtím byli lidé jednotlivou platbou za odvoz popelnice lépe motivováni k malé produkci odpadu a ke třídění?

Zákon na paušální platbě netrvá. Druhou část poplatku stanoví obec podle vlastního rozhodnutí. Pokud ji stanoví paušálně, je to pouze věc rozhodnutí na úrovni obce. Zákon rozhodně nevyžaduje, aby všichni za odpady platili stejnou sumu.

Co se rozumí netříděným komunálním odpadem v § 10b odst. 3 písm. b)?

Obsah pojmu „netříděný komunální odpad“, který zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, není definovaný a není uveden ani v Katalogu odpadů (zde je uveden pouze směsný komunální odpad pod katalogovým číslem

20 03 01), je nutno pojímat ve smyslu „netříděný v souladu se systémem třídění komunálního odpadu stanoveným obcí obecně závaznou vyhláškou“. Jedná se de facto o komunální odpad odložený v nádobách určených pro zbytkový (směsný, nevytříděný) komunální odpad. Je samozřejmé, že komunální odpad, ani směsný komunální odpad uvedený v Katalogu odpadů, nebude nikdy odpadem zcela netříděným. Vyplývá to nejen z povinnosti obce zajistit místa, kam mohou občané odkládat nebezpečné složky komunálního odpadu (§ 17 odst. 2 zákona o odpadech), ale např. i z ustanovení § 38 tohoto zákona o zpětném odběru některých výrobků a z povinností stanovených zákonem a připravovanou vyhláškou o podrobnostech nakládání s odpady pro skládkování odpadů (jejich povinná úprava – třídění před uložením na skládku).

Proč se nebude poplatek odvádět prostřednictvím majitelů domů?

Předpokládáme, že se v praxi ve většině případů bude poplatek takto odvádět. Majitel domu nebude však mít tuto povinnost ze zákona. Ustanovení, které určilo jako plátce poplatku vlastníky či správce budovy či nemovitosti, není možné v rámci zákona o odpadech doplnit účinnými nástroji na vymáhání. Zákon o místních poplatcích dává možnost, aby poplatek za domácnost odváděl společný zástupce a za rodinný nebo bytový dům vlastník nebo správce. Tyto osoby pak mají povinnost obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí.

Komu se bude poplatek zasílat? Kdo bude platit v případě, že majitel dům pronajal?

Příjemcem poplatku je obec, způsob placení určí ve vyhlášce o stanovení místního poplatku. Prvotním plátcem je občan trvale bydlící v domě, poplatek za něj může odvádět správce, tedy i ten, kdo si dům pronajal.

Může obec, která měla zaveden poplatek dle zákona č. 37/2000 Sb., zavést novou formu poplatku dle zákona č. 185/2001 Sb. pouze změnou této původní vyhlášky?

Ne, to není možné, zákonem č. 185/2001 Sb. byla provedena změna právního režimu poplatku za komunální odpad, který je nadále zařazen mezi místní poplatky, na které se vztahuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Vyhláška o poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů musí mít náležitosti uvedené v §15 tohoto zákona. Nelze tedy pouze pozměnit dosavadní obecně závaznou vyhlášku, která upravuje poplatek za komunální odpad podle zákona č. 125/1997 Sb.

Místní poplatek se vztahuje na všechny trvale přihlášené osoby, ale co lidé s přechodným pobytem?

Přechodný pobyt náš právní řád v současnosti nezná. V § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích je uvedeno, že poplatníkem je každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt. Je jasné,

že toto řešení není ideální, ale kategorie trvalého pobytu je jednoznačná a pokrývá naprostou většinu případů. Trvalým pobytem se ve smyslu § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu. Místem trvalého pobytu občana v době narození je místo trvalého pobytu jeho matky, pokud se rodiče nedohodnou jinak. Informace o trvalém pobytku osob získají obce z informačního systému od okresních úřadů podle zákona č. 133/2000 Sb.

Lze do sazby poplatku nějakým způsobem promítnout nákup odpadových nádob?

Ustanovením § 15 zákona o místních poplatcích je stanoveno, že v obecně závazné vyhlášce obec stanoví konkrétní výši sazby poplatku. V této konkrétní sazbě poplatku má obec promítnout místní podmínky. Lze tedy stanovit rozdílnou výši sazby poplatku pro okruhy poplatníků, kteří mají vlastní odpadovou nádobu, a pro ty, kterým odpadové nádoby zajišťuje obec. Otázka nájmu či koupě odpadových nádob občanů má být řešena obecně závaznou vyhláškou v rámci zavedení místního systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Lze do výpočtu poplatku podle § 10b odst. 3 písm. b) zákona o místních poplatcích zahrnout i platby, které občané hradí přímo svozové organizaci (technické služby)?

V § 10b odst. 3 písm. b) je zákonem stanoveno, že sazba poplatku podle tohoto ustanovení je tvořena částkou až 250 Kč na osobu a kalendářní rok, která byla stanovena na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. Aby tedy obec mohla sazbu poplatku stanovit i podle tohoto ustanovení, tedy nejen podle písm. a), musí takové skutečné náklady prokázat. Pokud svozová organizace provozovala sběr a svoz komunálních odpadů na základě úplatné smlouvy s obcí, vznikly obci skutečné náklady ve výši úplaty vyplývající ze smlouvy a lze je do základu pro stanovení druhé části poplatku zahrnout.

Kam zahrnout náklady obce vynaložené na separovaný odpad? Má obec hradit tyto náklady ze svého rozpočtu?

Náklady obce vynaložené na nakládání se separovaným (vytříděným) odpadem, které nejsou (nebudou) uhrazeny z příjmů obce ze systémů podle zákona o obalech a povinnosti zpětného odběru podle zákona o odpadech, což je dlouhodobý záměr zákona, lze zahrnout pod prvou složku sazby poplatku podle § 10b odst. 3 písm. a), která je v podstatě částkou paušální.

Jaké jsou možnosti vymáhání při nezaplacení poplatku? Podle jakého zákona má obec při vymáhání postupovat?

Zařazení poplatku za komunální odpad mezi místní poplatky odstraní problémy, které obcím vznikly

kaly právě při vymáhání poplatků. Nebudou-li poplatky zaplacené (odvedené) včas nebo ve správné výši, vyměří obec podle § 11 zákona o místních poplatcích poplatek platebním výměrem a může případně použít i další sankční ustanovení. Dlužné částky může obec vyměřit do tří let od konce kalendářního roku, ve kterém vznikla oznamovací (poplatková) povinnost. Až v případě, že nedojde k uhrazení dlužného poplatku ani na základě platebního výměru, nastupuje vlastní vymáhání, které se řídí § 73 zákona č. 377/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Obec jako správce poplatku nejprve ještě jednou vyzve dlužníka k zaplacení (odst. 1 § 73). Pokud dlužník nezaplatí, přistoupí obec k vlastnímu vymáhání, které se provádí daňovou exekucí (odst. 3 – 10 § 73).

Nyní jsou v nevýhodě ti, kteří si pořídili malou popelnici, neboť hlavně třídili, a teď si musí opatřit popelnici větší.

Nelze vyloučit, že v praxi takové případy u některé obce nastanou. Důvody, proč konkrétní obec nahradí malé popelnice pro některé občany velkými, neplynou z nového zákona. Zákon rozhodně nevyžaduje, aby všichni za odpady platili stejnou sumu. Pokud to tak někde je, je to věcí rozhodnutí na úrovni obce.

Vyplatí se občanům ještě třídít? Jak se projeví třídění odpadu na konečné výši poplatku stanoveného vyhláškou?

Podle nového zákona přímá vazba mezi úrovní třídění odpadu u konkrétní osoby a výší poplatku, který platí, není zcela zřejmá, ale do určité míry existuje. Čím více občanů se zapojí do třídění, tím menší budou náklady obce na netříděný komunální odpad a mělo by tak dojít ke snížení druhé části poplatku za odpad. V případě vytříděných složek odpadu obce ušetří za rostoucí ceny za jejich skládkování, mohou získat peníze z jejich prodeje a od podnikatelských subjektů dle zákona o obalech. Tam, kde je to možné (převážně u rodinných domů), může obec navíc motivovat občany přímo tím, že jim poskytne slevu z poplatku, pokud důsledně separují odpad.

Je ovšem třeba zdůraznit, že třídění odpadů by mělo být přirozeným a odpovědným projevem vztahu občana k životnímu prostředí. Obce by rovněž měly více věnovat pozornost osvětě a informovanosti občanů a vysvětlovat jim přínosy minimalizace a třídění odpadů.

Co všechno spadá pod pojem „stavba určená nebo sloužící k individuální rekreaci“?

Pojem „stavba pro individuální rekreaci“ je vymezen v § 3 písm. d) vyhlášky č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, jako jednoduché stavby, které však svými objemovými parametry, vzhledem a stavebním uspořádáním odpovídají požadavkům na rodinnou rekreaci. Jde tedy o rekreační domky, chaty a rekreační chalupy. Za stavby k individuální rekreaci se pro účely tohoto poplatku považují i rodinné domy, které nejsou užívány k bydlení, ale slouží k rekreaci, bez ohledu na původní účel určení.

Místní poplatek podle § 10b odst. 3 písm. b) platí ten vlastník stavby, určené nebo sloužící k individuální rekreaci, v němž není hlášena žádná fyzická osoba k trvalému pobytu.

Jedná o však pouze o stavby ve vlastnictví fyzické osoby, nelze tedy pod tento pojem vztáhnout různé penziony, hotely apod.

Jaké byly důvody pro zpoplatnění vlastníků rekreačních objektů?

Důvodem pro zpoplatnění osob, vlastnicích stavby určené nebo sloužící k rekreaci, byly hlavně pro-

blémy vznikající kolem odstraňování odpadů těmito osobami. Obce v rekreačních oblastech měly velké problémy s černými skládkami, které zakládali rekreační, často také docházelo k neoprávněnému odkládání odpadu do nádob osob trvale bydlících v obcích.

Problematika, týkající se **poplatků**, spadá kompetenčně **pod ministerstvo financí**, kde na Vaše dotazy odpoví pracovníci oddělení místních poplatků (telefon 5704 1111).

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Tabulka 2: Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Obce mohou zavést místní poplatek obecně závaznou vyhláškou, ve které zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatku (§ 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích)

Poplatek platí	a) fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, Poplatek může být odváděn za domácnost společným zástupcem, za rodinný nebo bytový dům vlastníkem nebo správcem. Tyto osoby jsou povinny obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí. b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba Je-li tato stavba ve vlastnictví více osob, platí vlastníci poplatek společně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.
Sazba poplatku je tvořena	a) částkou do 250 Kč na osobu a kalendářní rok, a b) částkou stanovenou na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu do 250 Kč za osobu a kalendářní rok. Rozúčtování těchto nákladů na osobu stanoví obec v obecně závazné vyhlášce.

Radiohygienické dny

Koncem minulého roku se v Demänovské dolině v Nízkých Tatrách konala v pořadí již dvacátá čtvrtá konference s mezinárodní účastí „Radiohygienické dny“. Uspořádala ji Společnost nukleární medicíny a radiační ochrany Slovenské lékařské společnosti Bratislava, která je členem mezinárodní společnosti IRPA. Dalšími spolupřáteli byl Ústav preventivní a klinické medicíny, Bratislava, Úřad jaderného dozoru Slovenské republiky, Slovenské elektrárny, a.s., Bratislava, SE a.s., EB o č.z., Jasslovské Bohunice a Státní zdravotní ústav, Banská Bystrica.

Konference se zúčastnilo mnoho pracovníků vysokých škol, výzkumu, laboratoří Státního zdravotního ústavu a také pracovníků provozovatelů organizací. V rámci konference proběhla prezentace výrobků a technologií předních firem z oblasti radiační techniky.

Vlastní program konference byl rozdělen do šesti odborných bloků s následující tematikou:

I. Radiační ochrana (filosofie, legislativa)

II. Radiační ochrana v JEZ (provoz, vyřazování, uvolňování, podpora radiační ochrany, osobní dozimetrie)

III. Radiační ochrana v medicíně (radiodiagnostika, radioterapie, nukleární medicína, cyklotronové centrum)

IV. Ionizující záření v životním a pracovním prostředí (optimalizace, uvolňování do životního prostředí)

V. Radon (životní a pracovní prostředí)

VI. Přístrojová technika a metody dozimetrie ionizujícího záření.

Z výzkumného i praktického hlediska byla přínosem konference především bezprostřední vzájemná informace o činnosti v odboru radioekologie a scintilační kapalinové chromatografie. Nezastupitelnou byla možnost přímé konfrontace poznatků z výzkumu, vysokých škol, provozních organizací a kontrolních orgánů hygienické služby v České a Slovenské republice.

Z konference byl vydán sborník, který je uložen mj. i v knihovně VÚV T.G.M.

Ing. Eva Budská, VÚV T.G.M.

NATURA 2000: Stav a příprava soustavy v roce 2001

Ministr životního prostředí rozhodl 15. 1. 2001 schválením materiálu „NATURA 2000: stav přípravy, požadavky na organizační, personální a finanční zabezpečení a návrh dalšího postupu ve světle reakce Evropské komise na požadavek přechodného období“ o závazném postupu prací při přípravě soustavy chráněných území evropského významu podle směrnic ES č. 79/409 a 92/43 NATURA 2000. Odbornou částí úkolu byla již v roce 1999 oficiálně pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která měla spravovat i veškeré finanční prostředky.

V průběhu roku 2001 došlo vzhledem k nutnosti zajištění co největšího objemu prací v relativně krátkém čase, na co největší ploše a při maximálním zapojení co největšího počtu pracovníků po vzájemné dohodě k některým přesunům finančních prostředků ve prospěch správ národních parků a Správy CHKO ČR, jako i k uzavření smlouvy s ÚHÚL přímo s MŽP. Je možné konstatovat, že skutečné čerpání prostředků v roce 2001 probíhalo v zásadě podle materiálu z 15. 1. 2001; časové prodlevy a problémy technického rázu byly způsobeny vázaností faktického přidělení prostředků na usnesení vlády ČR č. 454 z 9. 5. 2001.

oproti roku 2001, protože koordinátoři budou pracovat po celý rok, zatímco v roce 2001 byly práce naplno zahájeny až v březnu. Dále budou zohledněny zvýšené provozní náklady koordinátorů podle letošních zkušeností (poštovné, telefony, náklady na dopravu). Pro území jednotlivých CHKO (a zbývajících dvou NP) byli rovněž ustanoveni koordinátoři mapování (celkem 22), kteří odpovídali za mapování na svém území regionálními koordinátory.

Koordinátoři CHKO a NP měli být původně placeni z mzdových prostředků pro nově přijaté pracovníky na správách v souladu s materiálem schváleným poradou vedení MŽP. Protože však nemohli být přijati (až do 1.12. nebyly mzdové prostředky k dispozici) do zaměstnaneckého poměru, byla část z nich (8 koordinátorů) placena z prostředků na vlastní mapování (tyto peníze proto chybějí v konečném účtování pro ostatní mapovatele).

A. Náklady na odborné činnosti

1. Mapování

Největší objem prací, a tím i finančních prostředků, bylo nutné vyčlenit pro **sběr základních údajů o zájmových druzích a přírodních stanovištích – mapování**. Jeho zajištění je nezbytně nutným předpokladem pro objektivní navržení a vymezení území soustavy NATURA 2000 podle odborných kritérií tak, jak je požadováno směrnicí o stanovištích a důsledně uplatňováno Evropskou komisí. Jak ukazují četné zkušenosti členských zemí EU, bez podložení odbornými údaji nemá předložení národního seznamu území navrhovaných do soustavy NATURA 2000 naději na schválení Evropskou komisí. Mapování bylo zaměřeno především na zjištění výskytu a kvality přírodních stanovišť, o kterých neexistovaly téměř žádné využitelné údaje vzhledem k požadovaným informacím ze strany EU.

1.1 Koordinace mapování přírodních stanovišť

Nezbytným předpokladem pro realizaci mapovacích prací v terénu bylo zajištění týmu celkem 19 odborných pracovníků – koordinátorů. Část zajišťovala vrcholovou koordinaci – tito odborníci koordinovali tým regionálních koordinátorů mapování, kteří zadávali území pro mapování ve svém kraji (podle nového krajského uspořádání; samostatně pracovali také koordinátoři pro NP Šumava a KRNAP), zajišťovali nezbytný počet erudovaných mapovatelů, odborně a metodicky je vedli, zajišťovali pro ně příslušné služby a přebírali od nich hotová díla. **Takto zavedený mechanismus se plně osvědčil a bude se v něm pokračovat i příští rok.** Rozsah plánovaných prostředků pro koordinaci bude mírně zvýšen

Poznámka: Koordinátoři mapování stanovišť fungovali u všech správ národních parků a CHKO, někteří byli zaměstnanci správ, jiní byli zároveň regionálními koordinátory a zbytek byli externí pracovníci na smlouvu. V roce 2002 by měli být přijati na správu CHKO pracovníci, kteří budou vykonávat koordináční činnost v rámci své pracovní doby a budou placeni z mzdových prostředků. Pokud budou přijati v takovém počtu, aby na každé správě CHKO mohl být koordinátor – zaměstnanec, neměly by být nárokovány pro koordinátory CHKO prostředky pro odbornou činnost.

1.2 Podrobné mapování stanovišť

V roce 2001 byla vymapována téměř **polovina všech území**, vhodných pro podrobné mapování. Do konce roku 2002 by měla být vymapována naprostá většina lokalit (území), které mají předpoklad pro navržení území do soustavy NATURA 2000. Dohromady s rokem 2001 by mělo být zmapováno **cca 90 % území**, určeného pro podrobné mapování – tj. podle nynějších nejpřesnějších odhadů 1 100 000 ha. Na rok 2003 by proto zbývalo již jen 10 % plochy k podrobnému mapování. Postup mapování je naplánován tak, aby mohla být co nejdříve vybírána a navrhována území navrhovaná podle směrnice o stanovištích pro vybrané typy přírodních stanovišť, druhy živočichů a rostlin včetně vymezení jejich hranic, a projednána s klíčovými vlastníky. Zde je nutné předeslat, že podrobné mapování je součástí celko-

Rašelinné bory, Třeboňsko

vého mapování spolu s kontextovým mapováním. Splněním podrobného mapování tak ještě není hotové celkové mapování stanovišť.

Rekapitulace 1.2:

– 2001: vymapováno 462 266 ha při průměrné hektarové ceně 56,8 Kč, z toho 442 266 ha na smlouvu (zbytek, tj. 12 000 ha zmapováno pracovníky ÚHÚL a 8 000 ha pracovníky AOPK ČR a SCHKO ČR)

1.3 Kontextové mapování

Kontextové mapování slouží ke zjištění **celkové rozlohy** jednotlivých typů přírodních stanovišť na území České republiky. Bez něj nelze splnit základní požadavek směrnice, aby území navržená do soustavy NATURA 2000 skutečně zabezpečila dostatečným způsobem územní ochranu konkrétních typů přírodních stanovišť. V roce 2001 byla vymapována jen **menší část celkově uvažovaného území** (těžiště prací leželo v podrobném mapování). Kontextové mapování je zaměřeno pouze na vymapování přírodních biotopů, a proto je území, které se musí zmapovat (prozkoumat, kde se skutečně vyskytují přírodní biotopy) větší než rozloha území se skutečně vymapovanými přírodními biotopy. Ukázalo se, že kontextové mapování musí probíhat na větší rozloze, než bylo původně navrhováno. Celková rozloha kontextového mapování by měla být **cca 1 500 000 ha**. Do konce roku 2002 by proto měla být dokončena **zhruba polovina** kontextového mapování (cca 180 000 + 500 000 ha). Zbytek, tj. cca 820 000 ha, by měl být dokončen v roce 2003. Vzhledem k tomu, že letošní nastavená cena 15,- Kč/ha neodpovídala nárokům na znalosti a schopnosti mapovatelů, byla na samotné kontextové mapování nízká poptávka mapovatelů. **Z těchto důvodů bude AOPK ČR nucena zvýšit v roce 2002 průměrnou cenu na 25 Kč/ha**, která je z hlediska mapovatelů již reálná.

1.4 Spolupráce s ÚHÚL

Pracovníci ÚHÚL se na základě smlouvy mezi MŽP a MZe podíleli na mapování přírodních stanovišť (12 000 ha), poskytování obrysových map, na přípravě odborných podkladů pro mapovatele (převodní tabulky SLT na přírodní biotopy, výběr území pro kontextové mapování, resp. eliminace porostů stanovištně nevhodných, tisk map potenciálních přírodních

biotopů – tzv. agregované typologické mapy, výpis porostních skupin s požadovaným zastoupením určité dřeviny atp.).

1.5 Mapování výskytu druhů živočichů

V roce 2001 bylo uskutečněno detailní mapování výskytu u **13 druhů**, které nebyly mapovány v roce 2000, většinou proto, že byly teprve v roce 2001 navrženy ostatními kandidátskými zeměmi. Rovněž byly mapovány druhy hojně rozšířené na území celé ČR, které díky velkému rozšíření budou muset být mapovány ještě v roce 2002. V roce 2002 proto proběhne již pouze doplňkové mapování u tří druhů živočichů z přílohy II směrnice 92/43/EHS (kuňka obecná, kuňka žlutobřichá, čolek velký). Ostatní druhy živočichů byly z větší části již vymapovány.

1.6 Mapování druhů rostlin

U přípravy odborných podkladů pro druhy rostlin bylo stěžejním úkolem zjistit početnost populací a zachovalost biotopu na konkrétních lokalitách včetně ověření starších údajů. Proběhlo doplňkové mapování u některých druhů, které byly intenzivně mapovány v roce 2000 (např. hořeček český, koniklec velkokvětý). Většina lokalit byla již zmapována, pro příští rok zbývá zmapovat druhy, navrhované jinými kandidátskými státy pro rozšíření příloh směrnice (zejména vláskatec tajemný) a také uskutečnit doplňkové mapování pro některé druhy (např. koniklec velkokvětý).

2. Digitalizace

Digitalizace výsledků mapování a zpracování výsledků do databázi je centrálně řešena na ústředním pracovišti AOPK ČR. Skenování průsvitek, na nichž jsou zachyceny výsledky mapování, bylo zajišťováno externě, poté byla prováděna (většinou na AOPK ČR, částečně externě) editace čar a připojení tabulek ke grafické vrstvě a oprava chyb. Průsvitky byly skenovány až po domapování celých mapových listů. Vzhledem k tomu, že značná část mapových listů byla rozpracována a bude dokončena až v příštím roce, byla skenována pouze menší část odevzdaných děl. **Z mapovaných listů bylo dokončeno 484, 865 jich je rozpracováno a budou dopracovány ve vlastní režii v roce 2002.** Obdobný způsob zpracovávání dat bude zachován i na příští rok. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků bylo vektorizo-

váno pouze 60 mapových listů, **větší část nákladů na digitalizaci (skenování + vektorizace) musí být proto přesunuta na rok 2002.** Skenování ve „volné krajině“ a na území CHKO bude zajišťovat centrálně ústředí AOPK ČR, vektorizaci mapových listů na území jednotlivých CHKO bude zajišťovat Správa CHKO ČR. Digitalizaci na území národních parků si zajišťují správy jednotlivých národních parků samy. Vzhledem k pracovním kapacitám a objemu prací bude skenování, vektorizace i připojení atributové tabulky prováděno povětšinou externě. Dohromady by v příštím roce mělo být digitálně zpracováno 1500 mapových listů (včetně přesahů z roku 2001, které budou zpracovány ve vlastní režii – cca 500 map), zbytek bude dokončen v roce 2003.

AOPK ČR zajišťuje i digitalizaci navržených ptáčích oblastí podle směrnice 79/409/EHS a zpracování standardních formulářů ve formátu, schváleném Evropskou komisí.

3. Další náklady na odborné činnosti v roce 2002

V roce 2002 bude kladen důraz kromě samotného mapování (zejména přírodních stanovišť) již také **na vyhodnocování výsledků a navrhování území** soustavy NATURA 2000 pro příslušné druhy rostlin a živočichů a typy přírodních stanovišť. To bude zahrnovat odborné konzultace a náklady na zpracování odborných návrhů území NATURY 2000, rámcových pokynů pro management a dalších odborných podkladů, identifikaci parcel a vlastnických vztahů (soubor popisných informací, soubor geodetických informací) pro navrhovaná území pSCI a SPA.

B. Provozní náklady

Uskutečnění přípravy odborných podkladů není možné bez **provozních prostředků** zúčastněných institucí, které budou muset být navýšeny oproti předchozímu roku, zejména o mzdové prostředky na nově přijaté pracovníky a na jejich vybavení.

Zabezpečení finančních prostředků na rok 2002 – shrnutí

Veškeré práce na přípravě odborných podkladů pro soustavu NATURA 2000 musí být **centrálně financovány** prostřednictvím AOPK ČR ve výši cca 47 mil. Kč (mapování, navrhování území pSCI), pouze část

Suťové lesy, Moravský kras

nákladů včetně digitalizace bude hrazena Správou CHKO ČR a správami NP. V roce 2002 má být dokončeno 90 % podrobného mapování, důraz bude tedy kladen na jeho téměř úplné dokončení a zkušební vymezení již některých území soustavy NATURA 2000 na základě získaných výsledků, aby mohly být zahájeny práce na zpracování rámcových zásad pro management jednotlivých území a jednání s klíčovými vlastníky (většina projednávání se potom předpokládá od roku 2003). V širším měřítku však nebude ještě možné přicházet s hotovými a konečnými územními pSCI, ani nebudou ohlašována postupně. Spíše se bude jednat o jakýsi „zásobník“ území, který může být kompletován až po dokončení výsledků kontextového mapování. Dokud nebudou známy výsledky tohoto mapování, nelze definitivně určit vymezení a hranice území soustavy NATURA 2000. Rok 2002 již nebude zaměřen jen na samotný sběr odborných podkladů, ale také na jejich digitální zpracování a vyhodnocování. Kromě přípravy odborných podkladů je zcela zásadní vyčlenit alespoň část prostředků pro aktivní a cílenou propagaci soustavy NATURA 2000, určenou různým cílovým skupinám od vlastníků a uživatelů pozemků přes obce a zájmová sdružení. Bez záměrného šíření určitých myšlenek klíčovými partnerům se nepodaří je prosadit. Pro koordinaci všech těchto aktivit bude stěžejí postačovat stávající (resp. posílená) pracovní kapacita, proto bude muset být naprostá většina služeb zajišťována externě a pracovníci AOPK ČR budou proto ponejvíce zajišťovat vrcholovou koordinační činnost.

Pro zajištění nezbytné přípravy odborných podkladů a navržení území soustavy NATURA 2000 **je bezpodmínečně nutné obdržet rozpočtové finanční prostředky v plné výši a v dostatečném předstihu před vegetační sezónou 2002.** Jinak nebude možné dodržet všechny závazky vyplývající z vytváření soustavy NATURA 2000. Navíc hrozí soudních žaloby za neplnění smluv v roce 2001.

Při nezajištění dostatečné částky hned na začátku roku by reálně hrozilo zastavení prací na mapování a zpoždění celkové přípravy odborných podkladů a nesplnění požadovaných závazků (národní seznam území k datu vstupu) a následná hrozba ekonomických postihů ze strany EU.

Základní podmínkou je pro AOPK ČR již do 31. ledna 2002 zaplacení závazků z loňského roku, započítání intenzivní přípravné činnosti koordinátorů a zasmluvnění prvních mapovatelů. Druhou základní podmínkou je garantování zbývajících finančních prostředků na celý rok 2002. **Nebude-li kontextové a podrobné mapování zahájeno koncem března 2002 s jistotou na nepřerušené trvání, nemá celá akce naději na konečný úspěch.** Soustava NATURA 2000 pak nebude vytvořena v termínu, k němuž se Česká republika zavázala, se všemi doprovodnými negativními důsledky.

Ing. Alois Pavlíčko,
zmocněnec ministra pro soustavu NATURA 2000

Mezinárodní aktivity MŽP ČR v r. 2002

Rok 2002 bude bohatým na důležité mezinárodní environmentální akce, které ovlivní další vývoj ochrany životního prostředí a zvyšování kvality života obyvatelstva i v České republice. MŽP ČR bude aktivně pokračovat ve své dosavadní angažovanosti v mezinárodních environmentálních vztazích, díky které dosáhla Česká republika dobrého postavení a prestiže ve většině mezinárodních organizací, v mnohostranných smlouvách a také při rozvoji dvoustranné spolupráce.

Dne **1. června 2001** byla úspěšně předběžně uzavřena jedna z neobtížnějších oblastí vyjednávání ČR o vstupu do Evropské unie, **oblast „Životní prostředí“**. V říjnu 2001 schválil Parlament České republiky **„Smlouvu o účasti České republiky v Evropské agentuře životního prostředí a v Evropské informační a monitorovací síti“**, což umožnilo, aby tato smlouva vstoupila v platnost počátkem roku 2002. V listopadu 2001 vláda České republiky projednala a vzala na vědomí **Souhrnný implementační plán pro oblast Životní prostředí**, který zohlednil poslední vývoj ve vyjednávání o členství ČR v Evropské unii a nahradil tak Implementační plán z července 2000. Ve **druhé polovině roku 2001** vláda ČR projednala **rámcové strategie financování** plnění příslušných směrnic Evropského společenství, např. o obalech a obalovém odpadu, o čištění městských odpadních vod, o ochraně vod před znečištěním nitráty ze zemědělských zdrojů, které vyžadují značné finanční prostředky a rovněž efektivní celostátní koordinaci plnění požadavků těchto směrnic. Aktivita resortu životního prostředí České republiky se projevila v dobrém hodnocení oblasti životního prostředí v **„Pravidelné zprávě o pokroku České republiky při přípravě na vstup do EU“**, uveřejněné v listopadu 2001.

V roce 2002 se uskuteční **minimálně dvě neformální setkání** komisařky Evropské unie pro životní prostředí, jadernou bezpečnost a civilní ochranu s ministry životního prostředí kandidátských zemí (v březnu v Barceloně a v listopadu v Bruselu). Navážou na loňská setkání v březnu a v listopadu v Bruselu, věnovaná jednání o 6. Akčním programu EU pro životní prostředí, Strategii udržitelného rozvoje EU, přípravě na Světový summit o udržitelném rozvoji, o plnění rámcové směrnice o vodní politice v podmínkách povodí řeky Dunaje a oblasti Černého moře a především jednání o procesu rozšiřování Evropské unie v oblasti životního prostředí. V červnu proběhne na Maltě neformální setkání ministrů životního prostředí kandidátských zemí. Významnou událostí bude **pořádání 5. zasedání kompetentních orgánů EMAS** členských zemí Evropské unie a vybraných kandidátských zemí v Průhoncích u Prahy v **říjnu 2002**.

V letošním roce budou pokračovat **jednání s Evropskou unií** o připravenosti ČR transponovat a implementovat novou legislativu ES z let 2000 – 2001. Bude muset být zajištěno kvalitní **zapojení environmentálních expertů** ČR do pracovních skupin členských zemí Evropské unie, aby po vstupu do EU Česká republika byla již plnohodnotně zastoupena v orgánech a institucích Evropské komise a ve vyjednávacích týmech členských států. V roce 2002 proběhne řada jednání představitelů kandidátských zemí, Evropské komise a členských zemí v rámci

koordinace postojů na důležitých mezinárodních environmentálních fórech.

Rozvoj styků s EU a jejími členskými státy (především s Německem, Rakouskem, Velkou Británií, Francií, Dánskem – předsedající zemí EU ve 2. pololetí 2002, Nizozemím a Španělskem – předsedající zemí EU v 1. pololetí 2002) bude jednou z priorit mezinárodních aktivit MŽP ČR. V r. 2002 začne **realizace dalších čtyř twinningových projektů** v rámci programu Phare, a to **„Implementační struktury pro IPPC a integrovaný registr znečištění“** (hlavní partner SRN), dále **„Středisko pro nakládání s odpady“** (hlavní partner Rakousko), **„Instituce pro povolování a monitorování v oblasti kvality ovzduší“** (hlavní partner SRN) a **„Implementace Rámcové směrnice o vodní politice“** (twinningové konsorcium Velké Británie, Rakouska a Francie).

V r. 2002 bude MŽP ČR věnovat i nadále značnou pozornost realizaci **programu ISPA** předkládáním většího množství kvalitně připravených projektů ke schválení Řídicím výborem ISPA, aby mohlo dojít k optimálnímu čerpání předpokládaných prostředků pro sektor životního prostředí v ČR. V r. 2001 schválil pro tento sektor Řídicí výbor ISPA tři projekty s příspěvkem EU v celkové výši 32,6 mil. EUR.

MŽP je **gestorem plnění závazků ČR** ve vztahu k významným mezinárodním organizacím s environmentální dimenzí (především Program OSN pro životní prostředí – UNEP, Evropská hospodářská komise OSN – EHK OSN, Komise OSN pro udržitelný rozvoj – CSD, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – OECD, Severoatlantická smlouva – NATO) a ve vztahu k více než 40 mnohostranným environmentálním smlouvám.

Nejvýznamnější mezinárodní akcí pro oblast životního prostředí bude v r. 2002 **Světový summit o udržitelném rozvoji**, který se bude konat ve dnech 26. srpna až 4. září v jihoafrickém Johannesburgu a na kterém by delegace České republiky měla mimo jiné prezentovat **Národní strategii udržitelného rozvoje**. Přípravě na johannesburský summit bude věnována řada přípravných regionálních a globálních setkání, poslední v červnu 2002 v indonéské Jakartě na úrovni ministrů.

Rok 2002 je rokem konání zasedání konferencí smluvních stran velkého počtu mezinárodních globálních a evropských environmentálních smluv, počínaje v dubnu **6. zasedáním Konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti** v nizozemském Haagu a konče v prosinci **20. zasedáním Výkonného orgánu Úmluvy EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států** ve švýcarské Ženevě. Zástupci České republiky, včetně Ministerstva životního prostředí, se aktivně podílejí na činnosti většiny mezinárodních environ-

mentálních smluv a jejich vrcholných a pracovních orgánů (např. Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem nebo desertifikací, zejména v Africe).

V **roce 2001** se Česká republika stala smluvní stranou Úmluvy EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, ratifikovala Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti, schválila Pekingský dodatek k Montrealského protokolu o látkách, které porušují ozonovou vrstvu, Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu a podepsala Stockholmskou úmluvu o persistentních organických polutantech.

V **roce 2002** by mělo MŽP jako gestor zajistit **schválení přístupu ČR k dalším smlouvám**, jako jsou např. Dohoda o ochraně africko-asijských stěhovavých vodních ptáků a Evropská úmluva o krajině. Úkolem bude **dokončit také ratifikační proces** ve vztahu k několika smlouvám, např. Protokolu o těžkých kovech a Protokolu o persistentních organických polutantech k Úmluvě EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států, Úmluvy EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, Stockholmské úmluvy o persistentních organických polutantech.

Událostí prvořadého mezinárodního významu bude **7. seminář UNEP na vysoké úrovni k čistší produkci v Praze v dubnu 2002**, který pořádá Ministerstvo životního prostředí České republiky ve spolupráci s Programem OSN pro životní prostředí. Semináře se zúčastní přes 300 účastníků z více než sta zemí.

V letošním roce budou probíhat v rámci EHK OSN intenzivní přípravy na **5. konferenci ministrů životního prostředí „Životní prostředí pro Evropu“** v květnu 2003 v Kyjevě. Česká republika se prostřednictvím Ministerstva životního prostředí aktivně účastní na zkvalitnění procesu „Životní prostředí pro Evropu“, který byl zahájen v červnu 1991 v české Dobříši na 1. konferenci ministrů životního prostředí. Do kyjevské konference by měl být **završen proces sjednání nových mezinárodních environmentálních smluv** – Protokolu o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí k Úmluvě o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, Protokolu o občanskoprávní zodpovědnosti za přeshraniční škody způsobené nebezpečnými činnostmi v rozsahu Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer a Úmluvy EHK OSN o účincích průmyslových havárií přesahujících hranice států a zvažované tzv. Karpatské úmluvy.

MŽP se musí i nadále aktivně podílet na plnění závazků ČR v **Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)**, zejména v jejím Výboru pro politiku životního prostředí, kterému předsedá, a ve specializovaných pracovních skupinách. Stále důležitější úlohu hraje **poskytování české vládní rozvojové pomoci**, včetně environmentální, **rozšiřování environmentálních vztahů** se zeměmi jihovýchodní a východní Evropy a rozvojovými zeměmi v souladu se strategií OECD, EHK OSN a EU. MŽP se spolupo-

dílelo na zpracování **„Koncepce zahraniční rozvojové pomoci České republiky na období let 2000 až 2007“** a prosazuje skloubení všech pilířů udržitelného rozvoje při poskytování české zahraniční rozvojové pomoci. V r. 2001 realizovalo Ministerstvo životního prostředí jako gestor environmentální pomoci dvoustranné a mnohostranné projekty v objemu 37 mil. Kč ve více než 15 zemích východní a jihovýchodní Evropy, Afriky, Asie a Latinské Ameriky. V r. 2002 bude Ministerstvo životního prostředí usilovat o co nejefektivnější využití omezených prostředků na pokračování české zahraniční rozvojové pomoci.

ČR přebírá v r. 2002 **prezidentství v mezinárodních komisích pro ochranu Odry a Dunaje**. Zároveň bude i v Mezinárodní komisi pro ochranu Labe, které předsedá EU, prosazovat m.j. i plnění rámcové směrnice ES o vodní politice a závěry Mezinárodního vodního fóra. Významnou součástí aktivit MŽP a některých jím řízených organizací je zabezpečení spolupráce se sousedními zeměmi na hraničních vodách.

Prioritou činnosti MŽP v r. 2002 bude další zkvalitnění dvoustranné spolupráce v oblasti životního prostředí zvláště **se sousedními zeměmi** – s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem. V r. 2002 se uskuteční pravidelná zasedání společných komisí či řídicích výborů pro spolupráci v oblasti životního prostředí např. s Polskem, Německem, Francií, Nizozemím a Dánskem. Česká republika, resp. samotné Ministerstvo životního prostředí ČR nebo i jím řízené organizace, mají uzavřeno **více než 25 dvoustranných smluv** o spolupráci v oblasti životního prostředí či v jeho jednotlivých podoblastech (ochrana přírody, ochrana ovzduší, posuzování vlivů na životní prostředí, nakládání s odpady, inspekce, geologie apod.). V r. 2001 byly podepsány např. Dohoda o hlavních směrech spolupráce v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem přírody a životního prostředí Mongolska, Dohoda o spolupráci mezi Českou inspekcí životního prostředí a Slovenskou inspekcí životního prostředí. Zároveň Ministerstvo životního prostředí participuje na plnění téměř dalších 20 dvoustranných smluv v gesci jiných resortů, které obsahují environmentální segment.

V roce 2002 bude pokračovat intenzivně se rozvíjející **spolupráce zemí Visegrádské skupiny**. V únoru se uskutečnila v Průhonicích u Prahy koordináční přípravná schůzka k 7. semináři UNEP na vysoké úrovni k čistší produkci a k Světovému summitu o udržitelném rozvoji. Na březnovém setkání ministrů životního prostředí ve Visegrádu bude přijat Společný program životního prostředí. V létě uspořádá MŽP ČR v souladu se závěry loňského olomouckého setkání ministrů životního prostředí Letní školu rozvojové spolupráce a pomoci v Olomouci.

Rok 2002 bude tedy velmi bohatý na mezinárodní environmentální události. Jistě přinese řadu nových myšlenek, návrhů a opatření, jak zlepšit stav životního prostředí na národní, regionální a globální úrovni a jak přispět k prosazování všech tří pilířů udržitelného rozvoje v zájmu prohloubení mezinárodní spolupráce a bezpečnosti.

JUDr. Jiří Hlaváček,
sekce zahraničních vazeb MŽP

Využívání biologických zdrojů a Úmluva o biologické rozmanitosti

V období po vstupu Úmluvy o biologické rozmanitosti v platnost (prosinec 1993) byla pozornost zaměřena především na plnění jejích dvou prvních cílů, tj. ochranu biologické rozmanitosti a udržitelné využívání jejích složek. V poslední době však se na mezinárodním fóru začínají řešit otázky spojené s přístupem k biologickým zdrojům a využíváním výnosů z nich.

Tyto záležitosti velmi úzce souvisí se zájmy domorodých obyvatel a komunit, ochranou tradičních znalostí a způsobů hospodaření, ochranou práv, včetně duševního vlastnictví. Vstupuje se zde tedy do oblasti působnosti dalších mezinárodních organizací a institucí, jakými jsou Světová organizace pro ochranu duševního vlastnictví (WIPO – World Intellectual Property Organization), Světová organizace pro obchod (WTO – World Trade Organization), UNCTAD či FAO.

V Úmluvě se dané záležitosti týká především článek 15 (Přístup ke genetickým zdrojům), dále články 16.3 (Přístup k technologiím umožňujícím využívání genetických zdrojů a jejich přenos), 19.1 (Zapojení do biotechnologického výzkumu) a 19.2 (Přístup k výnosům z biotechnologií), které se vztahují jak na uživatele, tak poskytovatele genetických zdrojů. Konference smluvních stran Úmluvy se zabývala plněním uvedených článků od svého druhého zasedání v r. 1995 v Jakartě a přijala odpovídající rozhodnutí (II/11, III/15, IV/8 a IV/16, V/26). Usnesením čtvrtého zasedání Konference smluvních stran byl vytvořen **Panel expertů o přístupu a využívání biologických zdrojů** (Panel of Experts on Access and Benefit-sharing). Ten se sešel poprvé v říjnu 1999 v San José, Kostarika, podruhé pak v březnu 2001 v Montrealu. Na základě usnesení pátého zasedání Konference smluvních stran byla vytvořena Pracovní skupina pro přístup a využívání biologických zdrojů (Ad Hoc Open-ended Working Group on Access and Benefit-sharing).

První zasedání Pracovní skupiny se uskutečnilo v Bonnu ve dnech 22. – 26. října 2001 za významné podpory hostitelské země. Dosvědčila to i účast primátorky Bonnu B. Dieckmann a státní sekretářky G. Altmann na úvodní části zasedání (G. Altmann zároveň spolupředsedala celému zasedání vedle zástupce Malajsie).

Zasedání navázalo na výsledky jednání Panelu expertů o přístupu k biologickým zdrojům a rozdělování výnosů. Zprávu z druhého zasedání Panelu přednesl J. Medaglia Cabrera (Kostarika), jeden ze dvou spolupředsedajících těchto jednání (i jménem M. Gisbergera, Švýcarsko, druhého spolupředsedajícího zasedání Panelu).

Vlastní pracovní jednání v Bonnu probíhalo paralelně ve dvou pracovních skupinách. První za předsednictví Birthe Ivars (Norsko) se zaměřila na návrh mezinárodních směrnic o přístupu k biologickým zdrojům a rozdělování výnosů z nich. Druhá pod vedením Jorge Medaglia Cabrery (Kostarika) projednávala další body programu, tj. především

akční plán pro výchovu a otázky duševního vlastnictví v záležitostech přístupu k biologickým zdrojům.

Závěrem jednání byla přijata doporučení, která se týkala **návrhu Bonnských směrnic** o přístupu ke genetickým zdrojům a spravedlivém a rovnoměrném využívání výnosů z nich, Akčního plánu v oblasti výchovy a vzdělávání (Action Plan for Capacity Building), úlohy duševního vlastnictví v oblasti přístupu k biologickým zdrojům a opatření pro jejich rozdělování, jakož i prohlášení vyjadřující poděkování vládě SRN za vytvoření podmínek příznivých pro jednání.

V návrhu Směrnic pracovní skupina doporučila, aby příští zasedání Konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti přijala a eventuálně dopracovala navržené Směrnice, a aby výkonný tajemník Úmluvy ve spolupráci s byrem Konference smluvních stran svolal skupinu deseti expertů, kteří by dopracovali § 6 navržených Směrnic. Tento paragraf se týká vypracování definic vyjmenovaných devíti pojmů, které souvisí s přístupem k biologickým zdrojům a nejsou obsaženy v textu Úmluvy o biologické rozmanitosti. Směrnice obsahují rovněž návrh, aby každá smluvní strana určila kontaktní osobu pro oblast přístupu k biologickým zdrojům a kompetentní orgány/instituce zodpovědné pro zajišťování tohoto přístupu. Strategie přístupu k biologickým zdrojům by měla být součástí Strategie ochrany biodiversity a akčního plánu, jejichž vypracování a předložení sekretariátu Úmluvy je jednou ze základních povinností smluvních stran. Mechanismus kontroly dodržování dohodnutých pravidel přístupu k biologickým zdrojům a eventuálních sankcí v případě jejich porušení je záležitostí vnitřního kontrolního systému a legislativy jednotlivých států.

V oblasti **potřeby získávání znalostí a dovedností** (Capacity-building) vytipovala pracovní skupina především následující okruhy: zhodnocení biologických zdrojů a vytvoření informačního systému; získání znalostí pro sjednávání kontraktů a při jejich právníkové formulaci; prostředky a způsoby ochrany tradičních znalostí souvisejících s genetickými zdroji. Skupina doporučila, aby ze zasedání Konference smluvních stran vzešel požadavek na ustavení panelu expertů v oblasti přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování výnosů z nich. Předložen byl návrh obsahu Akčního plánu, který mj. obsahuje seznam klíčových oblastí, na něž by se měla soustředit pozornost.

Skupina rovněž doporučila, aby sekretariát Úmluvy shromáždil informace o používaných způsobech

a přístupech při využívání biologických zdrojů a zajišťil možnost předávání informací a zkušeností mj. prostřednictvím informačního systému Úmluvy.

V oblasti **duševního vlastnictví** byla zdůrazněna činnost dalších mezinárodních organizací, institucí apod., zabývajících se touto otázkou, a potřeba spolupráce s těmito organizacemi a orgány (zejm. Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore of the World Intellectual Property Organization; Commission on Trade in Goods and Services, and Commodities of the UN Conference on Trade and Development; Committee on Trade and Environment of the World Trade Organisation; Council for the Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights).

Zasedání se zúčastnili kromě zástupců smluvních stran Úmluvy též představitelé **mezinárodních a nevládních organizací**, jejichž zaměření souvisí s projednávanými otázkami – World Intellectual Property Organization, FAO, UNCTAD, International Indigenous Forum on Biodiversity, Global Biodiversity Forum. Nevládní organizace zorganizovaly v Bonnu svá přípravná jednání před zasedáním pracovní skupiny, International Indigenous Forum on Biodiversity ve dnech 15. – 21. října 2001 a Global Biodiversity Forum (23. zasedání) ve dnech 19. – 21. října 2001.

Závěry a doporučení ze zasedání v Bonnu tvoří část podkladových materiálů pro jednání na **šestém zasedání Konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti**, která se uskuteční v nizozemském Haagu ve dnech 7. – 19. dubna 2002.

*Ing. Milena Roudná, CSc.,
odbor globálních vztahů MŽP*

K problematice environmentálně šetrných veřejných zakázek

Základním cílem Státní politiky životního prostředí je zlepšit kvalitu životního prostředí jako celku i stavu jeho složek, prosadit princip udržitelného rozvoje a dále uplatňovat hlediska ochrany životního prostředí v sektorových politikách, v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě a dosahovat jejich provázanost, při současném zohlednění ekonomických přístupů ve všech záměrech a cílech ochrany životního prostředí. Přejít na cestu udržitelného rozvoje umožňují mimo jiné pro životní prostředí příznivé změny v chování lidí, jak výrobců, tak spotřebitelů, a podpora v jejich úsilí o zlepšení vztahu k životnímu prostředí.

Řada **konkrétních iniciativ** směřuje k **udržitelnému způsobu spotřeby**, který je dlouhodobým a náročným cílem. Není jednoduché najít **způsob realizace** tohoto cíle v rámci možných metod a nástrojů politiky životního prostředí. Jednou z rozvíjejících se metod, která má podporu ze strany Evropské unie¹ i OECD², jsou **environmentálně šetrné veřejné zakázky**. Využití této metody je pro Českou republiku o to důležitější, že povědomí spotřebitelů o environmentálně šetrných výrobcích a službách je výrazně nižší než například ve státech Evropské unie.

Z obecného pohledu je potřebné zdůraznit, že uvedená metoda podporuje názor, že **není rozpor mezi ekonomickým růstem a udržováním adekvátní kvality životního prostředí**, neboť ekonomický růst přispívá k orientaci na takový způsob spotřeby, který minimalizuje dopady na životní prostředí. Dalším důležitým znakem této metody je **integrováný přístup**, při kterém se posuzují komplexně všechny dopady spotřeby výrobku nebo služby na životní prostředí, ale také se přihlíží k dopadům po dobu celého životního cyklu výrobku.

Tak jako jiné **dobrovolné přístupy** k ochraně životního prostředí je **potřeba provázat** i tuto

metodu, orientovanou na udržitelný způsob spotřeby, s **ostatními odpovídajícími nástroji** ochrany životního prostředí. I když je bezesporu, že environmentálně šetrné veřejné zakázky jsou významným předpokladem pro **zvyšování efektivnosti politiky životního prostředí**. Je to zejména z toho důvodu, že pro veřejný sektor jsou kritériem pro rozhodování nejen interní, ale také externí užitky, resp. snižování negativních externích nákladů. Proto hodnotíme-li efektivnost například **vládních nákupů environmentálně šetrných výrobků**, porovnáváme **výdaje ze státního rozpočtu a užitky pro celou společnost**, nikoliv jen pro státní rozpočet nebo organizaci, která prostředky státního rozpočtu vynaložila. Při podrobnějších analýzách bychom měli využít, pokud jsou užitky vyčíslitelné, **metodu čisté současné hodnoty**, která umožňuje zohlednit i dobu návratnosti, která může být v některých případech poměrně dlouhá.

Nejde však jen o vlastní přínosy uvedeného vládního nákupu, ale také o **iniciování nákupu** environmentálně příznivých výrobků **v celé společnosti** (v ostatních sektorech). Tím, že **vláda jde příkladem** při nákupu environmentálně šetrných výrobků, **snižuje rizika** spojená s tímto nákupem ze strany pod-

1) Commission Interpretative Communication on the Community Law Applicable to Public Procurement and the Possibilities for Integrating Environmental Considerations into Public Procurement COM(2001) 274 final. Šestý akční program označuje veřejné zakázky jako možný způsob pro uplatnění environmentálně šetrného trhu.

2) V listopadu loňského roku byl schválen ve Výboru pro politiku životního prostředí dokument „Council Recommendation on Improving the Environmental Performance of Public Procurement“.

nikatelského sektoru. Dále vládní nákupy příznivě působí (s ohledem na objem nákupů ve vztahu k celkovému množství výrobků či objemu služeb) na **nastartování inovačního procesu** environmentálně šetrných výrobků, což působí příznivě na jejich konkurenceschopnost s obdobnými výrobky, které jsou méně environmentálně šetrné a jejich cena na trhu je nižší. Nejde pouze o to, že orientace spotřeby vlády má nemalý vliv na trh a vyvolává vyšší nabídku, ale jde také o **zahrnutí morálních aspektů**, neboť jsou prakticky prosazovány kroky potřebné k dosažení cílů politiky životního prostředí, a to bez ohledu na případnou bezprostřední ekonomickou nevýhodnost tohoto postupu (při rozhodování o koupi pouze na základě současné cenové úrovně).

Pro potvrzení významu vládních nákupů je také potřebné připomenout, že **podíl veřejných výdajů na hrubém domácím produktu** dosahuje poměrně **vysoké hodnoty (39 % v roce 1999)** a výdaje na nákup výrobků a služeb představují 23 % z celkových veřejných výdajů. Větší zaměření těchto výdajů na environmentálně šetrné výrobky a služby tedy představuje **nezanedbatelný objem**, který by v každém případě ovlivnil poptávku. Nejedná se tedy o pouhou demonstraci způsobu spotřeby výrobků a služeb.

Na první pohled poměrně jednoduchý systém podpory spotřeby environmentálně šetrných výrobků a služeb ve veřejném sektoru má **řadu překážek**, ze kterých je možné vybrat dvě nejpodstatnější. **V první řadě** se jedná o **nedostatek informací** o této skupině výrobků a služeb, tzn. o pokud možno jednoduché rozlišení od ostatních výrobků a služeb. Tyto informace jsou v ekonomicky rozvinutějších státech daleko více sledovány ze strany spotřebitelů a nezasluhují z tohoto pohledu takovou pozornost jako u nás, kde obecné povědomí spotřebitelů o výběru výrobků a služeb vychází zejména z cenové úrovně, nikoliv z kvality, kterou můžeme charakterizovat i mírou dopadu na životní prostředí.

Jednou ze základních informací o dopadu výrobků na životní prostředí je ochranná známka „**Ekologicky šetrný výrobek**“. Udělování této známky se již za dobu existence (od roku 1994) dostatečně osvědčilo a lze jej proto využít jako základní kritérium při vyhlášení veřejné zakázky nebo rozhodování o přímém nákupu. Dále je možné zmínit **energetické štítkování**, které nabylo účinnosti od 1.1. 2002 podle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií. Jedná se sice o jednostrannou, ale důležitou informaci o účinnosti ve spotřebě energie výrobků. Důležité bude i pokračování prací na zpracování metodiky pro hodnocení životního cyklu výrobků a získávání informací o jejich dopadu na životní prostředí.

Poměrně dobrý stupeň informovanosti je o činnostech, na které je požadována podpora ze Státního fondu životního prostředí České republiky vzhledem k podrobnému posuzování všech žádostí o podporu z pohledu jejich přínosu pro zlepšení životního prostředí. Každá žádost o podporu je v tomto smyslu doložena odborným posudkem. Díky prováděnému předběžnému hodnocení jsou známy poměrně významné přínosy podporovaných akcí, například u níže uvedené podpory využití obnovitelných zdrojů energie (jako udržitelného způsobu výroby energie).

Environmentální přínosy projektů na využití obnovitelných zdrojů energie podpořených v roce 2000 ze Státního fondu životního prostředí České republiky (v tunách odstraněného znečištění):

Tuhé látky	SO ₂	NO _x	CO	C _x H _y	CO ₂
363,6	613,2	127,4	207,5	44,2	47 499,0

Druhou závažnou překážkou je **jednoletý rozpočtový způsob hospodaření**, zejména s finančními prostředky státního rozpočtu, který omezuje širší využití výdajů na pořízení environmentálně šetrných výrobků a služeb. Je to z toho důvodu, že **přínosy** z takto vynaložených prostředků se projeví až **v delším časovém období**, zpravidla nikoliv ve stejném roce, a to buď ve formě finančních prostředků plynoucích do státního rozpočtu (například při realizaci opatření na úsporu energie), nebo ve formě těžko vyčíslitelných užitek (například snížení emisí skleníkových plynů při změně způsobu vytápění).

Navzdory uvedeným překážkám dochází k **postupnému rozšiřování environmentálně šetrných veřejných zakázek** s tím, že po zlepšení informovanosti a dořešení překážek souvisejících s rozpočtovými pravidly lze očekávat, že tato metoda bude **zásadním impulsem** pro podporu vhodných způsobů spotřeby a přispěje k udržitelnému rozvoji.

Jednou z významných **konkrétních iniciativ** je **usnesení vlády ze dne 19. července 2000**, ve kterém bylo doporučeno členům vlády, vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy a přednostům okresních úřadů, aby v jimi řízených organizacích při zadávání veřejných zakázek byla jedním z kritérií environmentální šetrnost výrobku a při přímých nákupech byla dána těmto výrobkům přednost. Po zhodnocení prvních výsledků při plnění tohoto usnesení lze konstatovat, že v jednotlivých resortech byly vytvořeny takové podmínky, které umožní v následujících letech jeho co nejširší uplatnění.

**Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.,
ředitel odboru ekonomiky životního prostředí MŽP**

Rio+10 v zemích Visegrádu

V září tohoto roku se v jihoafrickém Johannesburgu uskuteční celosvětová Konference OSN o udržitelném rozvoji (WSSD – World Summit on Sustainable Development), která bude hodnotit dosavadní vývoj implementace principů udržitelného rozvoje v zemích, které v roce 1992 v Riu de Janeiro k tomuto závazku přistoupily.

V rámci přípravy této celosvětové konference se rozhodl pražský Ústav pro ekopolitiku, o.p.s., ve spolupráci s partnerskými nevládními neziskovými organizacemi STUŽ na Slovensku, Institute for Sustainable Development v Polsku a Center for Environmental Studies v Maďarsku uspořádat přípravnou konferenci, předcházející konferenci celosvětové, nazvanou „**Visegrádská Agenda 21 – Transformace od centrálně plánované ekonomiky k udržitelné společnosti?**“.

Důvod je jednoduchý. Vývoj zemí visegrádského regionu se v posledních deseti letech v mnohém podobá – země mají podobné zkušenosti s postkomunistickou transformací, spojuje je společná středoevropská identita. Pro zúčastněné strany bude přínosné a zajímavé porovnat dosažený vývoj uplatňování udržitelného rozvoje v jednotlivých zemích, na celosvětové konferenci je pak možné prezentovat výsledky dosažené v rámci celého regionu společně.

Dosavadní vývoj implementace budou v rámci tematických sekcí na Visegrádské konferenci hodnotit společně zástupci veřejné správy, tržních subjektů, nevládního sektoru i akademických institucí. Výstupy z ní by měly samozřejmě v návaznosti na hodnocení a analýzy z minulosti obsahovat i priority udržitelného rozvoje ve visegrádském regionu do budoucna, minimálně pro nadcházející desetiletí. Vše bude obsaženo ve sborníku konference, v národních a regionálních zprávách a především ve společné deklaraci určené pro summit v Johannesburgu.

Ve všech čtyřech zemích v rámci přípravy podkladů pro hodnocení proběhl **dotazníkový průzkum** s představiteli **klíčových skupin** pro uplatňování principů udržitelného rozvoje (UR). Hlavním požadavkem dotazníkového šetření bylo zjistit úroveň znalostí Agendy 21, identifikovat hlavní národní i mezinárodní bariéry v uplatňování udržitelného rozvoje, zjistit přístup vlády a veřejnosti k UR a především specifikovat možné směry, kterými lze postupovat v budoucnu při usilování o udržitelný rozvoj. **Souhrnné výsledky** dotazníkového průzkumu za celý Visegrádský region jsou publikovány v regionální zprávě, která vyšla na přelomu ledna a února pod názvem: „**Uplatňování Agendy 21 v zemích Visegrádské skupiny. Výsledky dotazníkového šetření v Česku, Slovensku, Maďarsku a Polsku.**“ Podrobněji je však dotazníkový průzkum rozebrán ve čtyřech národních zprávách, které již byly publikovány nebo v nejbližší době vyjdou v tisku.

Součástí čtyř národních zpráv je i zhodnocení relevantních sektorových koncepčních a strategických materiálů (politik, strategií, koncepcí) z hlediska uplatňování požadavků udržitelnosti ve smyslu Agendy 21.

Konference „**Visegrádská Rio+10**“ proběhne **4. – 6. dubna 2002** v Praze a zúčastní se jí přibližně

sto odborníků z Visegrádského regionu. Účastníky konference tvoří zástupci širokého spektra veřejného života – „stakeholder“, jak je definuje Agenda 21; tedy zástupci veřejné správy, státní správy, zástupci neziskových organizací, církví, představitelé průmyslových a zemědělských podniků či lidé z akademického sektoru. Podrobnější informace o konferenci lze nalézt na internetových stránkách – www.rio10.org.

Cílem visegrádské konference je:

- Vyhodnotit uplatňování Agendy 21 – hlavního dokumentu přijatého na Konferenci o životním prostředí a rozvoji v Riu de Janeiro v roce 1992 v rámci Visegrádského regionu.
- Specifikovat nové priority udržitelného rozvoje ve visegrádském regionu pro nadcházející desetiletí.
- Rozvíjet spolupráci a komunikaci v rámci středoevropského regionu.

Konference bude probíhat ve třech jednacích dnech.

V prvním dni, v úvodní sekci konference, vystoupí čestný předseda konference Prof. Bedřich Moldan a jiní klíčoví představitelé Visegrádských zemích (velvyslanci, přední environmentalisté a jiní) a zhodnotí postup implementace Agendy 21 za posledních deset let ve čtyřech středoevropských zemích.

Ve druhém dni konference budou účastníci diskutovat v jednotlivých tematických workshopech, konstruovaných dle kapitol Agendy 21:

- Udržitelný rozvoj obecně (principy, nástroje a indikátory UR, integrace UR do rozhodování, institucionální a finanční podmínky uplatňování UR v ČR, Polsku, Maďarsku a na Slovensku.
- Mezinárodní spolupráce při uplatňování UR.
- Změna vzorců spotřeby.
- Dynamika demografického růstu, ochrana a podpora lidského zdraví.
- Udržitelný rozvoj lidských sídel, Lokální Agenda 21.
- Integrovaný přístup k plánování a hospodaření s územními zdroji.
- Udržitelný rozvoj zemědělství a venkova.
- Ochrana složek životního prostředí.
- Uchování biodiverzity, ochrana přírody, udržitelný rozvoj horských oblastí.
- Environmentálně šetrnější nakládání s chemickými látkami a odpady.
- Výchova a vzdělávání k udržitelnému rozvoji.

Závěrečný den bude ve znamení závěrů a přípravy společné deklarace pro „Rio+10“ v Johannesburgu.

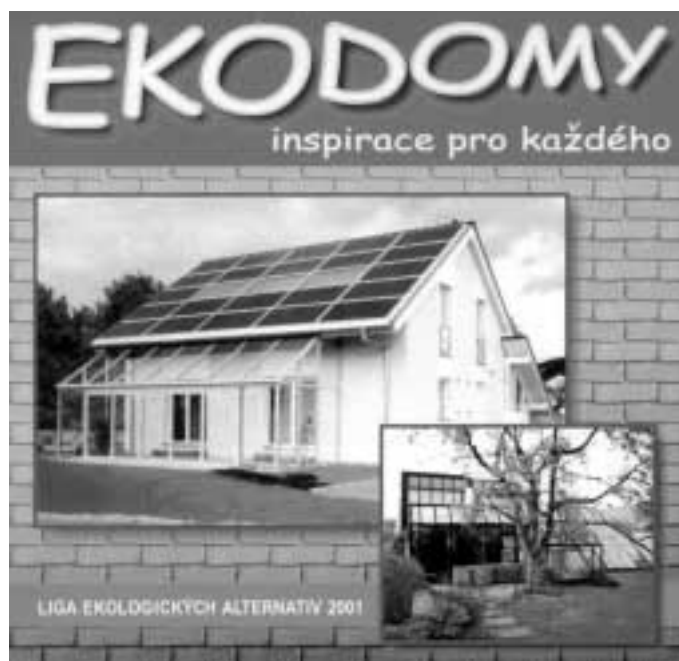
V případě zájmu o spolupráci či o účast na konferenci se můžete urychleně obrátit na adresu:

Mgr. Viktor Třebický, Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.
Hradební 3, 110 00 Praha 1, tel: 02/24 82 85 57
e-mail: viktor.trebicky@ecn.cz

Bc. Barbora Šafářová
Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

Ekodomy – studovna do kapsy

Koncem minulého roku vydala Liga ekologických alternativ pro zájemce o moderní, přírodě přátelské bydlení či stavění CD s názvem Ekodomy – inspirace pro každého.

Duchovní otec a vedoucí redaktor Karel Merhaut o celém projektu říká: „Jde vlastně o takovou studovnu – studovnu osobní, domácí i přenosnou, kde lze díky množství informací i odkazů hledat poučení po celá léta.“ Obsahuje totiž fakta, názory i postřehy o téměř sto ekodomech u nás i v zahraničí, dále 18 videoukázek s celkovou stopáží zhruba 60 minut, na 400 fotografií, obrázků a grafů, a to vše na cca 250 grafických obrazovkách propojených nepočítaným množstvím hypertextových odkazů. Celkem jde o 630 MB informací.

Obsahem CD je jednak reedice již rozebrané publikace **Slabikář ekologického bydlení** (Jana Plamínková, LEA, 1998), a dále zmíněná kolekce **videoprocházek**, ucelený blok informací o projektu společnosti SEVEN „**Nízkoenergetický a nízkonákladový dům**“, dále sektor **Všehochuť** s mnoha profily dalších ekodomů z pera různých autorů i s články a navazujícími informacemi k tématu. Vše doplňuje sektor s prezentací partnerských organizací tohoto projektu.

Poučení a inspiraci zde najdou jak zájemci o ekologicky příznivé a energeticky úsporné bydlení, tak i všichni, kdož mají chuť se dovědět něco nového a zajímavého, případně se poučit pro plánování vlastních úprav v domě či bytě. A to nejen v dílčích ohledech (tepelná izolace domu, vytápění, úsporné spotřebiče, solární, větrná či kogenerační zařízení, tepelná čerpadla, kořenové čistírny odpadních vod, ozelenění domu popínavými rostlinami atd.), ale i pokud jde o základní pravidla při stavbě každého jen trochu ekologicky a energeticky úsporně pojatého domu (orientace stavby, dispoziční uspořádání, sla-

dění práce zúčastněných profesí včetně významu stavebního dohledu, možnost finančních podpor, důsledky tzv. tepelných mostů apod.)

Nechybějí ani odkazy na zdroje finanční podpory v ČR, zajímavé videosnímky, seznam literatury i internetové stránky, kde lze najít další informace k tématu.

Videoukázky vznikaly původně pouze pro účely dokumentace a tomu odpovídá i jejich kvalita. Nicméně nakonec zvítězil pocit, že je lepší poskytnout uživateli CD aspoň něco – zvláště když mnohé prezentované stavby nejsou veřejně přístupné (jde často o soukromé rodinné domy), nebo jsou daleko. A jak známo, je lepší jednou vidět, než stokrát slyšet. Aspoň pár minut se tak divák může procházet unikátním nízkoenergetickým královstvím Amory Lovinse v horách amerického Colorada, kam se dosud dostalo jen pár Čechů, nahlédne do přírodně pojaté waldorfské mateřské školky z nepálených cihel v německém Sorsumu nebo si očima kamery prohlédne náš asi nejstarší, ale stále nejpromyšlenější rodinný ekodům u Zlína ze čtyř klenb, zčásti krytý zeminou a využívající v maximální míře pasivních solárních zisků (viz foto vpravo dole na přebalu cedéčka).

Spolu s CD LEA vydala ještě kolekci informačních materiálů nazvanou **INFOLISTY o ekodomech**. Jsou určeny lidem, pro které je komplexně pojatý soubor informací na CD Ekodomy zbytečně široký, protože chtějí „skokem“ hned poznat to nejatraktivnější, tj. konkrétní ukázky nejoriginálnějších staveb. Ať už těch, které mohou být reálnou inspirací při plánování jejich vlastního „ekodomu“, dostupného v českých podmínkách, nebo naopak těch (i v kontextu nejprogresivnějších zahraničních trendů) špičkových obydlí, která normální smrtelník využije de facto „jen“ k poučení o tom, co je vše je také na poli ekologických či energeticky úsporných staveb možné.

Infolisty jsou tedy jakýsi telegrafický výtah, který „letem světem“ seznámí zájemce s 21 nejzajímavějšími stavbami u nás i v zahraničí. Jsou určeny individuálním zájemcům z řad laiků, zástupcům měst a obcí, ale i pedagogům a studentům souvisejících oborů, kterým může napomoci v základní orientaci po souvislostech trvale udržitelného stavění a bydlení na úrovni doby. Úzce prakticky bráno pak může jít i o návod, jakým směrem prozíravě koncipovat dům v éře nezbytně stoupající ekologické odpovědnosti každého z nás i rostoucích cen energie.

jd

CD Ekodomy – Inspirace pro každého vydala LEA, Chlumova 17, 130 00 Praha 3, tel. 02/2278 2315, www.lea.ecn.cz, cena 400 Kč.

Murphyho ekologické zákony

Kočárníkovo upozornění

Bankovky jsou kryté nejen zlatem a ostatními aktivy České národní banky, ale též ekologickými škodami z naší úspěšné hospodářské činnosti.

Dybův postřeh o komparativní výhodě

Dříve – za komunistů – byla příroda a hlavně ložiska nerostných surovin bezuzdně drancována...dnes představují komparativní výhodu, kterou musíme využít pro rozvoj demokracie, i když se může některým nemakroekonomům zdát, že jsou tato ložiska drancována, a nevidí, že do vytěžených prostor lze docela ekonomicky výhodně ukládat odpad. Stejně nevíme, kam s ním.

Vučkovovo poděkování

Děkujeme ministerským pracovníkům za to, v jakém chaotickém rozkladu je právní systém ochrany životního prostředí, neboť máme větší šanci v klidu a pokoji sanovat i to, co sanovat nejde a co bylo způsobeno v době, kdy jsem dohlížel nad tím, aby vůbec ke znečištění mohlo organizovaně dojít.

Jandův zákon o využívání přírody z let 1992 – 1998

Snahou civilizace je využít maximálně Přírodu. Snahou ekonomů (šedých) je tvrdit, že tomu tak není. Snahou ekologů (zelených) je upozorňovat, že to půjde tak nanejvýš ještě pět let. Snahou koaličních politiků (modrých) je přesvědčit šedivé, že ekologové jsou rudí. Snahou opozice (červených) je přesvědčit veřejnost, že tyto zákony neplatí a že šedí a rudí jsou úplní pitomci.

Mlčochovo upozornění

Všimli jste si, že stav životního prostředí se vždy výrazně zlepší pár týdnů před volbami?

Zákon ing. Fabryho o podpisu

Když jde do tuhého, tak každý úředník bude s radostí tvrdit, že nic nepodepsal a nepodepíše...a vlastně, jak si vzpomíná, v té době byl nemocný či dlouhodobě v zahraničí.

Kubalův zákon

Svět směřuje od uspořádaných struktur k neuspořádaným. Entropie ve společnosti vzrůstá se stupněm našeho úsilí vybrat co nejlepší vedení.

Poděkování Adama Borýska za včasné zahájení a ukončení stavby

Je velké štěstí, že Jakub Krčín z Jelčan stihl vybudovat v místech rozsáhlých mokřin, lužních lesů a jedinečného biotopu Rožmberský rybník – tuto nádhernou gigantomanickou stavbu feudalismu – a to ještě před platností zákona č. 244/92 Sb, o vyhodnocení vlivu staveb na životní prostředí v současném znění.

(z knihy Ivana Landy Murphyho ekologické zákony pro každého)